

נזיר נה

משה שווערד

1. עיין במראה מקומות סוף דף נד

2. תוספות מסכת נזיר דף נד עמוד ב ד"ה ארץ העמים

ארץ העמים על אורא גזרו - כגון מהלך בשידה תיבה ומגדל גדולות יותר ממ' סאה שאין מקבלין טומאה או על גשר ארץ העמים או הנכנס בקרון או בספינה שהחמירו בה יותר מבאהל המת כדי שלא יצא מארץ לחו"ל או דלמא משום גושא דוקא המאהיל על גושא גזרו כמי שמאהיל על המת מפני מתי מבול או מפני רוב מישראל שנהרגו בחו"ל אבל הנכנס בשידה תיבה ומגדל או בקרון או בספינה לא והא דמשמע בפ"ק דשבת (ד' טו:) דגזרו על גושא ועל אורא התם ה"פ בין לנוגע בגושא בין מאהיל על גושא בלא שום הפסק לגושא [אבל] בבא בשידה תיבה ומגדל שיש הפסק לא איירי והקשה הרב ר' יעקב מאורליינ"ש דתנן בפ"ק דאהלות ואלו מטמאין במגע ובמשא ולא באהל ארץ העמים ובית הפרס כו' והכא משמע דפשיטא לן דמטמא באהל כי מאהיל מיהא על גושא בלא הפסק שידה תיבה ומגדל ותיריך דהתם מיירי בגושא הבא מארץ העמים לא"י ור"ת אומר דהיא נשנית קודם גזרה אחרונה דשבת דאמר התם (בפ"ק דשבת שם) דמעיקרא לא גזרו על אורא ולא כלום ועי"ל דאינו מטמא עד שיכנס שם ראשו ורובו כדמשמע בשלהי סוגיין ולא כשמכניס ידו לבד דאילו באהל המת מטמא אפי' במכניס ידו.

3. דף על הדף מסכת נזיר דף נה עמוד א

בגמ': מאי לאו רבי סבר משום אורא וכו'. וברש"י: משום אורא גזרו עלי'. ואילו הכא כיון דנכנס באויר מלמעלה כשהו פתוחין או דרך פתחים הוי טמא. שהרי נכנס לאויר ארץ העמים ע"כ. משמע מלשון רש"י, דאם היתה התיבה מכוסה מלמעלה ומן הצדדים היתה מצלת מטומאת אויר ארץ העמים. וצ"ב ענין הצלה זה. ובחזון איש נשים (סי' קמ"ד ס"ק ג') כתב דהוא מדין הצלה דצמיד פתיל דלא גזרו על צמיד פתיל ע"כ...

וכתב בספר אבני דרך (ע' קצט): וענין זה צ"ב מה מהני שידה תיבה ומגדל סתומין, הא סוף סוף ישנו לאויר ארץ העמים. וצ"ל בביאור הענין, דאין הגזירה שהאור טמא ומטמא, אלא המצאותו בחלל ארץ העמים מטמאתו, הלכך אם האהל סתום מכל צדדיו, חולק מקום ולא חשיב נמצא בארץ העמים. ונקט הגר"ח דצריכינן לאתויי לדין אהל ותליא בפלוגתא דאהל זרוק שמייה אהל או לאו שמייה אהל. ובחזון איש (נשים סי' קמ"ד ס"ק ג') ד"ה אבל, תמה בזה וכתב: "דודאי אין נפק"מ בין פתוח לסתום, דהנמצא בשדה כנמצא בארץ העמים, דאין תוך השידה ארץ בפני עצמה, אלא ארץ העמים. ואם היתה השדה קובעת שם בפ"ע כי יש לה פתח נמי וכי רוח הנכנס דרך הפתח מטמא הלא מציאותו בארץ העמים מטמאתו".

4. תוספות מסכת נזיר דף נה עמוד א ד"ה והתניא

[1] והתניא - בת"כ זרק תיבה מלאה כלים על פני המת טמאה דהוי אהל זרוק ולא שמייה אהל ואם היתה מונחת שעומדת במקום אחד טהורה כיון דאינה זזה ממקומה השתא הוי אהל קבוע אלמא דאהל זרוק לא שמייה אהל לר' יוסי בר' אבא אבל אם פליגי באוירא וגושא לא קשיא ליה מידי מהך ברייתא דאיכא לאוקמא לפלוגתייהו בשידה תיבה המונחת ואפ"ה א"ר מטמא משום אורא אבל השתא דפליגי באהל זרוק לא מתוקמא פלוגתייהו במונחת דא"כ רבי לא הוה מטמא דאהל מעליא הוא ומשני דכ"ע משום אורא ואהל זרוק לא שמייה אהל לר' יוסי בר' יהודה ואפ"ה משום דלא שכיחא ליכנס בשידה תיבה ומגדל לא גזרו לר' יוסי [2] והתניא בניחותא וכו' פירוש אחר לא דכ"ע משום גושא מר סבר אהל זרוק שנכנס בשידה שבהמה או אדם מוליכים אותו שמייה אהל לחוץ ולהפסיק וצ"ל דעדיף מטלית המנפנת דתנן במס' אהלות (פ"ח מ"ה) דאין חוצצין בפני הטומאה ואין מביאין והיינו טעמא דהכא עדיף משום דרגלי האדם או הבהמה הנושאים השידה והתיבה נוגעים בארץ אבל הטלית מנפנת באויר ומר סבר אהל זרוק לא שמייה אהל והיינו דאמר והתניא בניחותא וכן בפירוש ר"ח ר' יוסי בר' יהודה אומר תיבה שהיא מלאה כלים וזרקה על פני המת טמאה דמיא לטלית המנפנת דאזלה כולה באוירא ואם היתה מונחת על גבי בהמה או אדם הנושאים אותה טהורה דאהל זרוק כה"ג דרגלי הנושאים נוגעים בארץ שמייה אהל לחוץ בפני הטומאה.

• עיין בספר עקבי הצאן - ADDENDUM

5. שערים מצויינים בהלכה

דף נה. מר סבר אהל זרוק שמיה אהל כו'.
מבואר בגמרא דאפי' ר' יוסי בר' יוסי
דס"ל שמיה אהל ומצלת בפני הטומאה דוקא
כשהיא מונחת, ולא כשהיא נגורת, ובמס'
עירובין (ל:) הובא נמי ענין זה, ועי"ש בתוס'.
והבאנו שם דברי המשנה למלך (טו"מ פי"א)
שסידר הענין בג' דרכים, א] אהל זרוק ממש
בשעה שהוא באויר, לכו"ע לא שמיה אהל, ב]
ואם האהל מונח ע"ג כתיפו של אדם או ע"ג
בהמה, והם נושאים אותו, דעכ"פ האהל עצמו
אינו על הארץ, בזה פליגי דלרבי לא שמיה
אהל, ולר' יוסי שמיה אהל, ג] אם האהל נגורת
על הארץ אפשר דגם לרבי שמיה אהל. ויש
פלוגתא להלכה באחרונים, ובתשו' שבות יעקב

(ח"א סי' פה) פוסק כר' יוסי דשמיה אהל,
והדיבור שם בשידה תיבה שהאדם יושב בה
ובני אדם נושאים אותה, ואינו מקבל טומאה
משום שהוא כלי הבא במדה, כלומר שהוא
גדול יותר ממ' סאה. ובתשו' גידולי טהרה (סי'
יט) חולק על זה, שהרי מקבלת טומאת מדרס
דהא עשוי לצורך ישיבת בני אדם. ובחזון איש
(אהלות סי' ריא ס"ח) פוסק כרבי דלא שמיה
אהל. עוד יש לחקור אם האהל זרוק לא
שמיה אהל, הוא מדאורייתא או מדרבנן, שיטת
השבות יעקב (שם) דזהו מדרבנן, וכ"כ בפני
יהושע במס' סוכה (כא.) וא"כ סוכה ע"ג עגלה
כשהיא מונחת שפיר הוי אהל, אבל כשהיא
נגורת תלוי במחלוקת הנ"ל. ובענין סוכה כזו
עי' מה שכתבנו בשמ"ב (ח"ג סי' קלד). ועי' ע'
מש"כ שם (ח"ד סי' רב) לענין טומאת כהנים.

6. רא"ש (פירוש לש"ס) מסכת נזיר דף נה עמוד א

ואבע"א דכ"ע משום גושא. פי' הא דמפליג האי תנא בין שידה תיבה ומגדל לקרון וספינה לאו כדקאמרת דכ"ע
משום אוירא והא דמטהר בשידה תיבה ומגדל משו' דמילתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן. אלא כ"ע משום גושא
והא דמטהר ר"י בר יהודה בשידה תיבה [ומגדל] משום דאוהל זרוק שמיה אהל כדתרצי' לפלוגתייהו לעיל וקרון
או ספינה דמטמא משום דגזר שמא יוציא ראשו ורובו לחוץ ויאהיל על הגוש אבל בשידה תיבה ומגדל אין נקל
כ"כ לפתוח הדלת להוציא ראשו. והתניא בניחותא הנכנס וכו' טהור עד שיוציא ראשו ורובו לשם אלמא הא
דמטמא בקרון או בספינה משום דגזרינן שמא יוציא ראשו ורובו:

7. משנה למלך על הלכות מלוה ולוה פרק ד הלכה יד

... ועוד אפשר לומר דאף דאמרינן הפקר ב"ד הפקר אף באיסורא דאורייתא היינו היכא דאיכא מגדר מילתא כגון פרוזבול משום שהיו נמנעים מלהלוות זה לזה וכן גבי קידושין דאמרינן אפקעינהו רבנן לקידושין מינה היינו נמי משום מגדר מילתא וכדאמרינן בריש כתובות גבי אין אונס בגיטין וכן פירש"י בפרק השולח גבי הפקר ב"ד הפקר דהיינו דוקא היכא דאיכא מגדר מילתא אבל הכא גבי רבית דליכא מגדר מילתא אלא כדי שלא יתמו נכסי היתומים יהבינן להו ברבית דוקא איסור דרבנן מפקיעין בשביל זה אבל איסורא דאורייתא לא מפקיעין משום ה"ט כיון דליכא מגדר מילתא:

8. שערים מצויינים בהלכה

לא שנו אלא בניירות מועטת, אבל בניירות מרובה כו'. פרש"י נזירות מועטת שקיבל עליו נזירות שלשים יום ונצטרע כו', אבל בניירות מרובה שקיבל עליו מאה יום כו'. והתוס' לקמן (ע"ב) כתבו, דזה הכלל נזירות מועט קרי כשאין לו לימנות רק שלשים יום משהתחיל הצרעת עד סוף ימי נזירותו, אבל בניירות מרובה, כלומר משהתחיל הצרעת היה לו עוד למנות שלשים ואחד או שלשים ושתיים וכש"כ יותר כו'. מבואר מזה דהלשון מועט ומרובה אינו מתפרש באופן אחד תמיד אלא משתנה לפי הענין, וכן איתא במס' מו"ק (כג.) מאי לזמן מרובה, אר"פ לאחר שלשים יום, ומשמע דשלשים יום עצמם אינם עדיין זמן מרובה. וכן דייק הגאון המהרש"ם בספרו דעת תורה (קונ"א לסי' נו) מגמרא קידושין (ע.). ולעומת זה איתא במס' סנהדרין (צא.) ושם תאמר לזמן מרובה, ופרש"י שבוע או שבועיים כו', והרי דאינו מתפרש על זמן קבוע אלא משתנים לפי הענין. וע"ע מה שכתבנו בענין זה במס' מו"ק (שם).

9. תוספות מסכת נזיר דף נה עמוד א ד"ה מתיב רב

מתיב רב שרביא מתחיל ומונה מיד ואינו מבטל הקודמים - אומר ר"י דהיינו מתני' בודאי (אף) [אך] כי החליף הלשון.

• ריטב"א על עירובין דף עח/ב

ותבן לא חייך כו' מלא עפר או צרורות ואפילו בסתמא והתניא כו'. פי' לענין טומאה שיהא ממעט הבית דהויא טומאה רצוצה ובוקעת ועולה, ויש גורסין והתנן כו' ובודאי דבמתני' ליתיה להאי לישנא והכי תנן התם (אהלות פט"ו מ"ז) בית שמלאה עפר או צרורות ובטלו וכן כרי של תבואה כו' אפילו טומאה בצד הכלים טומאה בוקעת ועולה ובוקעת ויורדת, פי' לפי שהם בטלים, ומיהו שפיר גרסינן הכא והתנן ואע"פ שאינו לשון המשנה דהתם לא גרסינן תבן, מ"מ הא גרסינן התם כרי של תבואה, ועוד דכיון דבעפר מצרכי ביטול כל שכן בתבן, ודרך התלמוד הוא לפעמים לשנות לשון המשניות שמביא לשון הקל ותופס הענין ואינו חושש על הלשון וגם פעמים שמביא ברייתא שהיא תלויה במשנה וגורס והתנן, וכדאפרש בבבא בתרא בסייעתא דשמיא:

אמר רב חסדא ל"ש אלא בניירות מועטת אבל בניירות מרובה מיסלק נמי סלקין ליה, ובסוף הסוגיא בסמוך דף נ"ז ע"ב מסיק הש"ס דלעולם לא סלקין ליה וכן פוסק הרמב"ם להלכה פ"ז מניירות הלכה ט'. והנה אינו מפורש טעמייהו דרב חסדא דסובר דמיסלק נמי סלקין ליה, וטעם דנאמר דלא סלקין ליה דלכאורה י"ל דתלו בזה בהא דמפורש בהוריות דף י"ב ע"ב משיח שנצטרע מהו באלמנה מידחא דחי או מיפטר פטר, ומפורש בתוס' הרא"ש דהכונה מדחא דחי מי אמרינן משיח שנצטרע מדחה ידחה מכהונה גדולה לפי שנצטרע וא"א לו לשמש כ"ז שהוא מצורע, [והיינו שהוא בדרך דחיה אבל אכתי קדושתו עליו] ומהשתא ע"כ לא מדחי אלא מדברים שא"א לקיימן כשהוא מצורע, אבל מאיסור אלמנה וכיוצא בה דאפשר לקיימן כשהוא מצורע לא מדחי, ואו דילמא מפטר פטר מכל דין כהונה לגמרי והרי הוא מותר באלמנה עכ"ל הרמ"ה ז"ל, והעולה מזה דאם נאמר מיפטר פטיר היינו דעצם קדושת כהן גדול נפקעה כ"ז שהוא מצורע וע"ז קא פשיט שם דהוא אסור באלמנה והיינו דאמרינן מידחי דחי ולא נפקעה קדושת כהן גדול, וכן הרמב"ם פוסק להלכה (הל' אסור"ב פי"ז ה"א), וא"כ י"ל דהכא בניזיר, כמו בכהן גדול שנצטרע לא נפקעה קדושתו מפאת צרעתו ה"ז בניזיר שנצטרע לא נפקעה קדושתו, ומשו"ה סובר רב חסדא דמיסלק נמי סלקין ליה משום דצרעתו לא מגרע קדושתו כלל והוא כמו שנטמא בטומאת זיבה או בטומאת שרץ דאינו מגרע קדושתו כלל, אבל לפי המסקנא דאמרינן דלעולם לא סלקין ליה וכן פוסק הרמב"ם להלכה, ונמצא דהרמב"ם סותר את עצמו דהא

הרמב"ם פוסק דהוא אסור באלמנה, צ"ל דהא יסוד הדין דאסור באלמנה מפורש בהוריות דף י"ב ע"ב דהוא בתורת בעל מום וכמו דאמר שם בברייתא עבר מחמת מומין מנין ת"ל והוא, ומפורש ברש"י וכי נצטרע אין לך מום גדול מזה, והיינו היכא דנצטרע פקע ממנו קדושתו במקצת ונשאר עליו קדושת בעל מום, והיינו דלעולם בעל מום נמי מקצת קדושה עליו דהא בעל מום אוכל בקדשים, ומוכח הא דאינו עובד עבודת המזבח אינו אלא בתורת לאו ולא פקעה הקדושה לגמרי, וע"ז אמרינן דנאמר והוא וכיון דאיכא עליו עוד קדושה הוא נאסר באלמנה, אבל הכא בניירות כיון דעכ"פ מקצת קדושה פרחת ממנו ונגרעה ממנו קדושתו הקודמת דאין עולין ימי חלוטתו וספורו לימי ניירותו כיון דנפקע ממנו מקצת קדושתו, וכמו דמצינו בניזיר בבית הקברות דף ט"ז ע"ב דאין עולין לו מן המנין ואינו מביא קרבן טומאה. וברמב"ם פ"ז מניירות הלכה ט"ז נזיר שנצטרע ונרפא מצרעתו בתוך ימי ניירות הרי זה מגלח כל שערו, שהרי תגלחתו מצות עשה שנאמר במצורע וגלח את כל שערו וגו'. והלא נזיר שגלח בימי נזרו עבר על לא תעשה ועשה שנאמר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו, ובכ"מ אין עשה דוחה לא תעשה ועשה, ולמה דוחה עשה של תגלחת הנגע לניירות, מפני שכבר נטמא הנזיר

11. חידושי בתרא

תתנח) נה. בסברת רב חסדא הנ"ל י"ל דרק שאר טומאות המשנה דהו טומאת מת שם איכא דינא דיפסיק מנינו דקרא איירי בפתע פתאום נתקל בטומאת מת, משא"כ צרעת דאינו טמא מת, אין סיבה שלא ימשיך במנינו, דקרא לא איירי בשאר טומאות. ואע"ג דקרא איירי לענין סתירה ולא בהני דאין סותרים ימים הקדמונים, מ"מ האי דאין עולין למנין הוה רק בהני דהוי מאותו מין דטומאת מת דאיירי ביה קרא, משא"כ בטומאת צרעת. וע"ל סתתס"ה.

12. תוספות מסכת נזיר דף נה עמוד א ד"ה אילימא בניירות

אילימא בניירות מועטת הא בעי גידול שיער - ומאי קאמר אינו מבטל הקודמים והלא על כרחיה יסתור קודמין, אלא לאו בניירות מרובה וקתני מתחיל ומונה מיד דשמעינן מתחיל ומונה לאחר ימי ספרו אלמא ימי ספרו אין עולין הוא מותיב לה והוא מפרק לה בניירות בת חמשים יום איירי מתני' והיינו ניירות מועטת כרב חסדא וה"ק לא שנו אלא ניירות מועטת כלומר (אי) שאין לו לעשות רק ימי ניירות מועטת כבתחילת ימי צרעתו כגון דיתב עשרים בניירות ואיתיליד ביה צרעת דמגלח בצרעתו והדר יתיב שלשים ימים דנזיר דהא אית ליה גידול שיער

כלומר ובכה"ג דין הוא שלא יעלו ימי צרעתו כל עיקר ודין הוא שלא יבטל הקודמין שאם ימי גמרו וימי חלוטו יעלו לנזירות שבעה ימים או ארבע (או) עשר ימים כפי מה שיעלו צריך הוא להוסיף על הנדר כדי שיהא שם גידול שיער ובכי האי גוונא איירי מתניתין ונזירות בת חמשים לאו דווקא דהוא הדין לנזירות בת ארבעים היכא דאיתליד ביה צרעת לסוף עשרה ימים וזה הכלל נזירות מועטת קרי מקום שאין לו למנות רק ל' יום משהתחיל הצרעת עד סוף ימי נזירותו אבל בנזירות מרובה כלומר כשהתחיל צרעתו היה לו למנות עדיין שלשים וא' יום או שלשים ושנים ימים לנזירות וכ"ש יותר כגון נזירות בת חמשים וא' או יותר ואיתליד ביה צרעת בכ' אז ודאי לא תוכל לומר דכל ימי צרעתו אינן עולים כל עיקר דבמנין הימים העוברים מיהא יעלו לו כגון מי שנדר חמשים ושלושה ויתב עשרים ואיתליד ביה צרעת וארבעה עשר יום שלשה מימי צרעתו יעלו ואחד עשר לא יעלו וצריך הוא למנות על [עשרים] ושלושה ל' יום דבפחות לא יהיו לו גידול שער והיינו דנקט והדר יתב שלשים ימים דנזיר.

=====

13. דף על הדף מסכת נזיר דף נה עמוד ב

בגמ': אלא לאו בנזירות מרובה וכו'. [1] הנה עפ"י המבואר בתוס' (לעיל ע"א ד"ה אבל וכו') יוצא, דלרש"י נזירות מועטת זה שלשים יום, והגמרא מוכיחה דלא שייך לומר דמיירי בנזירות מועטת, כיון שמהברייתא משמע דימי חלוטו לא מבטלים את הקודמים, ואם זה נזירות מועטת ודאי מבטלים את הקודמים כיון שצריך גידול שער. [2] ואילו לתוס' נזירות מועטת הכוונה אפילו לנזירות מרובה, אבל מתי שנצטרע לא נשאר לו יותר משלשים יום, והגמרא מוכיחה מכאן שהיה צד שימי חלוטו יעלו לו למניין הימים, ואם נשאר לו רק שלשים יום לא שייך שיעלו כיון דבלאו הכי צריך למנות שלשים יום לאחר תגלחת כדי שיהא גידול שער, ודו"ק היטב.

14. תפארת ציון

ע"ב גמרא בנזירות בת חמישים יום, אפשר לומר שלכן תפס בחשבון חמישים יום מפני שכן דרך הנזורים בנזירות מרובה לנזור על חמישים יום שהם מספר הימים של הספירה שע"י יצאו ישראל מטומאת מצרים ונכנסו להקדושה לקבלת התורה, ולכן כל נזיר דכוונתו בזה להרחיק מהטומאה ולהתקרב להקדושה מקבל עליו נזירות על חמישים יום:

15. תוספות מסכת נזיר דף נה עמוד ב ד"ה דהא אית

דהא אית ליה גידול שער - צריך לומר דה"ק ועל נזירות מועטת כי האי לא תקשי לך כדאקשת מעיקרא אילימא בנזירות מועטת הא בעינן גידול שיער ויסתור הקודמים דהא אית ליה גידול שער.

=====

ספר עקבי הצאן [ס' לה]

אם גדר האיסור הוא שלא יטמא למת, או שלא יתקרב למת באופן שאותה ההתקרבות היתה מביאה לידי טומאה.	ב. ספק בגדר איסור טומאת כהנים והנראה לומר בזה, דהנה יש להסתפק ⁴ ביסוד דינא דהך קרא דלנפש לא יטמא בעמיו,
--	--

ג. נטמא וחזר ונטמא בו ביום

ועי' רמב"ם פ"ה מניירות הט"ז, נטמא למת פעמים הרבה... אם התרו בו על כל פעם ופעם והוא מטמא, לוקה על כל אחת ואחת. (הי"ז): בד"א בשנטמא ופירש וחזר ונגע... אבל אם היה נוגע במת, ועדיין המת בידו, ונגע במת אחר אינו חייב אלא אחת וכו'. ובראב"ד שם, דרבה ורב יוסף הלכתא כרבה, ולדעת רבה, בכל טומאה וטומאה, אפילו שלא בחיבורין, אינו חייב אלא אחת, הואיל וטמא הוא.

ובפשוטו נראה דבהכי פליגי, דבטומאה וטומאה ביום שני, דאיכא תוספת טומאה על טומאתו, שהרי אינו יכול להתחיל ליטהר בהזאות שלישי ושביעי שלו עד יום נוסף מאוחר, לכו"ע אסור. ודוקא בטומאה וטומאה באותו היום, דליכא תוספת טומאה, אך עכ"פ, סוכ"ס הכהן הרי הוא מתקרב למת בשעה שכבר פירש מלנגוע במת שהיה נוגע בו מעיקרא, בהכי פליגי הר"ם והראב"ד – מהו גדר האיסור דטומאת כהנים. דאם נפרש את

הפסוק כפשוטו, דלנפש לא יטמא בעמיו, א"כ ככה"ג ליכא איסורא, שהרי במגעו דהשתא אינו מתטמא למת. אבל אם נתפוס שגדר האיסור הוא שלא להתקרב למת, ואינו ענין כלל לטומאת המת, א"כ אף ככה"ג שפיר יש לאסור⁶.

ד. טהרה בלועה לא מיטמאה

ועי' ש"ך ליו"ד (רס"י שע"א) שהביא מס' הרוקח, דאשת כהן מעוברת מותרת ליכנס לאהל המת מטעם ס"ס, שמא נפל הוא, ושמא נקבה הרלד. ותמה על דבריו המג"א לאו"ח (סי' שמ"ג) דמאי איריא מטעם ס"ס, תיפוק לי' דהולד הוא טהרה בלועה, וטהרה בלועה לא מיטמאה, כמבואר במשנה בפ' בהמה המקשה. ועי' בתשרי אחיעזר (ח"ג סי' ס"ה אותיות ה' י"ו) שביאר בדעת הרוקח, דאף דאיה"נ דליכא טומאה על העובר בכניסת האם לאהל המת, מכ"מ, לולא הס"ס הי' אסור, דאסור לכהן להתקרב למת, אפילו באופן שאינו מתטמא. וכן ביאר גיסו הג"ר אלחנן וואסערמאן, הי"ד (קובץ שיעורים ח"ב סי' מ"א)⁷.

שם לגבי נוגע וחזר ונוגע באותו היום, אם יש ככה"ג תוספת טומאה א"ל, ותלו דין זה בדין טומאה בחיבורין, אי הויה דאורייתא או דרבנן, מכ"מ דעת הרמב"ם בודאי שלא לפסוק כהן גמרא, שהרי הוא פסק בפ"ה מטומאת מת הל' ב', דכל דין טומאה בחיבורין אינו אלא דרבנן, [ועי' מש"כ בזה בסי' י"ד אות ח'], ומכ"מ פסק לחלק, דאף דנוגע וחזר ונוגע אפילו באותו היום אסור, מכ"מ בנוגע במת שני בשעה שעדיין תפוס במת הראשון, שרי. הרי להדיא שפסק לגמרי דלא כהנחת הגמ' נזיר הנ"ל, שיסוד האיסור בטומאת כהנים הוא שלא לטמא את עצמו, אלא דס"ל דגדר האיסור הוא – שלא להתקרב למת.

(7) ולפ"ז יש לעיין לדינא באשת כהן מעוברת, שאמרו לה הרופאים שכבר מת העובר שבמעיה, אלא שאינם רוצים להוציאו עדיין עד לאחר זמן, אם נאמר

(6) והעולם רגילים לבאר אחרת, דלכו"ע בעינין שיוסיף טומאה על טומאתו, אלא דבהכי פליגי הרמב"ם והראב"ד, בגדר הך דינא דטומאה בחיבורין, אם זה אופן שהאדם השני מתטמא בטומאת אב אע"פ שלא נגע באופן ישיר במת, דעי' החיבורין חשוב כאילו נגע במת, [דוגמת ענין העברת עלעקטרין], או דנימא, דכל זמן שהראשון עדיין נוגע במת, דרגת טומאתו שלו יותר גבוהה מאב פשוט, וחשוב קצת כאילו הוא אבי אבות, [עי' אבני נזר חיו"ד סי' תס"ו אותיות ג' ווא"ן], וממילא, הנוגע בו מתטמא בדרגת טומאה דאב. דלצד הראשון, בנוגע וחזר ונוגע באותו היום, ליכא שום תוספת טומאה, משא"כ לצד השני. אכן עי' שאג"א בתשובות החדשות (סי' י"א) וקרן אורה לנזיר (מב): שהעיר, דאף דבגמ' נזיר (שמה) מבואר להדיא, שכל האיסור הזה של טומאת כהנים תלוי בתוספת טומאה, ודנו

יקח הכהן בידו כלי מתכת שהוא טמא מתורת חרב ה"ה כחלל, [אשר דבר זה מותר לפי פסק הרמ"א שהבאנו לעיל], ובאותה שעה יגע הכהן במת, אשר בין לדעת הרמב"ם ובין לדעת הראב"ד ליכא איסורא כלל בנוגע במת שני בעודו בחיבורין עם המת הראשון, בכה"ג הוי היתר גמור לטמא למת.

והנה לפי דרכנו נתבאר, דליחא להך היתרא. דטעמא דשרינן לכהן להתטמא בטומאת חרב ה"ה כחלל היינו משום דמעיקר הדין תפסינן להלכה דגדר האיסור בטומאת כהנים הוא — שלא להתקרב למת, וממילא נראה פשוט וברור, דמאי דמודו כ"ע דבעודו בחיבורין עם מת אחד שרי ליגע במת שני, דהיינו דוקא אם הוא בחיבורין עם מת ממש. אבל אם הוא רק בחיבורין עם טומאת חרב ה"ה כחלל, אף דע"י מה שיגע עכשיו במת לא יתוסף לו שום טומאה על טומאתו הקודמת, עדיין י"ל דאסור לדעת הרמב"ם והרוקח וכל הפוסקים הנ"ל, דאיסורא איכא לכהן שלא יתקרב למת, אפילו באופן שאינו מתטמא בכך.

יא. ב' אופני אהל זרוק

ועפ"י דרכנו היה נראה להוסיף עוד ולהציע בתורת אפשר ולומר, דמאי דאיתא

בגמ' עירובין (ל:), דלמ"ד אהל זרוק לאו שמייה אהל, דאסור לכהן ליכנס לביה"ק באהל זרוק, דהיינו דוקא באהל זרוק המונח ע"ג בהמה, או שבני אדם נושאים אותו, ורגלי הנושאים נוגעים בארץ, וכדפירשו התוס' בעירובין (ל:): ד"ה ומר סבר, [ועמשל"מ פי"א מטומאת מת ה"א בד"ה עוד נראה לומר.] אבל באהל זרוק הפורח באויר, כטלית המנפנפת שבמשנה באהלות שהביאו התוס', או בנוסע באוירון, התם לכו"ע שרי לכהן לעבור ע"ג ביה"ק¹⁷, ואע"ג דבכה"ג יהיה טמא לכו"ע, דאינה כאהל אפילו להביא את הטומאה, וכ"ש שלא להציל מפני הטומאה, מכ"מ אולי י"ל דזה האופן של טומאת אהל הוא כל כך מרוחק מן המת, שנידון כטומאה שאין הנזיר מגלח עליה, דבכה"ג לא חשיב כהתקרבות למת, וכבר ביארנו למעלה, דלפי מאי דפוסק הרמ"א בחרב ה"ה כחלל, אין גדר האי לכהנים שלא להתטמא בטומאת המת, אלא שלא להתקרב למת, ואינו תלוי בטומאה כל עיקר, בין להקל ובין להחמיר, דאפילו במקום שעדיין יהיה הכהן טהור, עדיין אפשר לאסור התקרבות, וכמו כן יש להתיר היכא דליכא שיעור התקרבות, אפילו במקום שיהיה הכהן טמא.